מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להסביר מהו מנדט ומה ייחד את המנדט על ארץ ישראל
- להציג פעולות בריטיות שסייעו לבניית הבית הלאומי ופעולות שהגבילו אותו
- לגבש עמדה מנומקת בשאלה האם בריטניה קיימה את ההבטחה שבכתב המנדט

גרסה רגילה – כל הפריטים.

חלק א' – שאלות הבנה

1. ב – חבר הלאומים
2. א – הוא כלל את הצהרת בלפור
3. א – לדאוג לכלל האוכלוסייה ולסייע בהקמת הבית הלאומי היהודי
4. ב – הגבלה חמורה של העלייה
5. ב – הרברט סמואל

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. לא נכון – מנדט הוא שלטון זמני עד הכנת השטח לעצמאות.
2. נכון – זה מה שייחד את המנדט על ארץ ישראל.
3. לא נכון – בסוף שנות ה-30 הוגבלה העלייה בחומרה בספר הלבן.
4. נכון – כך נקבע במסמך.
5. נכון – תאריך מרכזי בתקופת המנדט המוקדמת.

חלק ג' – השלימו את המילה החסרה

1. חבר הלאומים
2. 1922
3. 75 אלף
4. הרברט סמואל
5. הוועד הלאומי

חלק ד' – התאימו בין המושג להסבר

- 1 – ב (שלטון זמני מטעם חבר הלאומים להכנת שטח לעצמאות)
- 2 – ד (ארגון בין לאומי שהוקם אחרי מלחמת העולם הראשונה)
- 3 – ה (מדיניות שהגבילה עלייה ורכישת קרקע)
- 4 – א (מוסדות השלטון העצמי של היישוב היהודי)
- 5 – ג (היתרי עלייה שחילקו הבריטים)

חלק ה' – סדרו לפי סדר כרונולוגי

1. ועידת סן רמו מעניקה לבריטניה את המנדט
2. חבר הלאומים מאשר את כתב המנדט
3. פתיחת האוניברסיטה העברית בירושלים
4. פרסום הספר הלבן

חלק ו' – כתיבה והבעת עמדה

1. ייחוד: שילוב הצהרת בלפור בכתב המנדט ושתי משימות מקבילות. פעולה מסייעת: למשל התרת עלייה בשנים הראשונות או הכרה במוסדות השלטון העצמי. פעולה פוגעת: הספר הלבן של 1939 שהגביל עלייה ורכישת קרקע.
2. עמדה ברורה (קיימה/לא קיימה/בחלקה), לפחות שני טיעונים תומכים מבוססי עובדות מהשיעור, התייחסות לצד הנגדי, מסקנה מסכמת.

כרטיס יציאה – מה לחפש

- לדאוג לכלל האוכלוסייה ולסייע בהקמת הבית הלאומי היהודי
- הגבלת עלייה ל-75 אלף איש בחמש שנים, או הגבלת רכישת קרקעות
- משפט עם עמדה ונימוק אחד לפחות המבוסס על תוכן השיעור

טיפים להפעלה:

- יש להבהיר שהקמת אספת הנבחרים והוועד הלאומי והאוניברסיטה העברית היו יוזמות של היישוב והתנועה הציונית, שהבריטים התירו או הכירו בהן, ולא פעולות יזומות של בריטניה עצמה
- מומלץ להשתמש בפעילות 'משפט בריטניה' כדי לתרגל טיעון ונגד-טיעון לפני כתיבת התשובה הפתוחה
- כדאי להזכיר בקצרה שהיו ספרים לבנים קודמים (1922, 1930) כרקע להבנת ההחמרה ב-1939

דף תרגול: המנדט הבריטי - הבטחה במבחן

דף התלמיד/ה רגיל

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

אחרי מלחמת העולם הראשונה קיבלה בריטניה מחבר הלאומים מנדט על ארץ ישראל, ובו שתי משימות: לדאוג לכלל האוכלוסייה ולסייע בהקמת הבית הלאומי היהודי. בדף זה תבדקו האם בריטניה עמדה בהתחייבותה לאורך השנים.

1 חלק א' – שאלות הבנה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מי העניק לבריטניה את המנדט על ארץ ישראל?

א) האו"ם ב) חבר הלאומים ג) האימפריה העות'מאנית ד) צרפת

2. מה ייחד את המנדט על ארץ ישראל לעומת מנדטים אחרים?

א) הוא כלל את הצהרת בלפור ב) הוא היה שלטון קבוע לצמיתות ג) הוא ניתן לצרפת

ד) הוא לא כלל חובות כלפי האוכלוסייה

3. מה היו שתי המשימות של בריטניה לפי כתב המנדט?

א) לדאוג לכלל האוכלוסייה ולסייע בהקמת הבית הלאומי היהודי ב) להקים צבא גדול ולבנות נמלים בלבד

ג) לכבוש שטחים נוספים ולהרחיב את האימפריה ד) לפנות את כל תושבי הארץ

4. מה קבע הספר הלבן של 1939 לגבי העלייה היהודית?

א) עידוד עלייה ללא הגבלה ב) הגבלה חמורה של העלייה ג) איסור מוחלט על כל עלייה לתמיד

ד) עידוד עלייה רק מאירופה

5. מי שימש כנציב העליון הראשון בארץ ישראל?

א) חיים ויצמן ב) הרברט סמואל ג) דוד בן גוריון ד) זאב ז'בוטינסקי

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	מנדט הוא שלטון קבוע וללא הגבלת זמן של מעצמה על שטח.	☐	☐
2	הצהרת בלפור נכללה בכתב המנדט שאושר ב-1922.	☐	☐
3	לאורך כל תקופת המנדט עודדו הבריטים עלייה יהודית ללא שינוי במדיניות.	☐	☐
4	הספר הלבן של 1939 הגביל גם רכישת קרקעות על ידי יהודים.	☐	☐
5	האוניברסיטה העברית נפתחה בירושלים בשנת 1925.	☐	☐

3 חלק ג' – השלימו את המילה החסרה

השלימו את המילה החסרה.

1. המנדט הוא ייפוי כוח זמני שנתן _____ למעצמות המנצחות במלחמת העולם הראשונה.

2. כתב המנדט על ארץ ישראל אושר בשנת _____ .

3. הספר הלבן של 1939 הגביל את העלייה היהודית ל- _____ איש בחמש שנים.

4. הנציב העליון הראשון בארץ ישראל היה _____ .

5. מוסדות השלטון העצמי של היישוב היו אספת הנבחרים ו- _____ .

4 חלק ד' – התאימו בין המושג להסבר

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. מנדט	___	**א.** מוסדות השלטון העצמי של היישוב היהודי
2. חבר הלאומים	___	**ב.** שלטון זמני מטעם חבר הלאומים להכנת שטח לעצמאות
3. הספר הלבן 1939	___	**ג.** היתרי עלייה שחילקו הבריטים
4. אספת הנבחרים והוועד הלאומי	___	**ד.** ארגון בין לאומי שהוקם אחרי מלחמת העולם הראשונה
5. סרטיפיקטים	___	**ה.** מדיניות שהגבילה עלייה ורכישת קרקע

5 חלק ה' – סדרו לפי סדר כרונולוגי

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	פרסום הספר הלבן
☐	פתיחת האוניברסיטה העברית בירושלים
☐	ועידת סן רמו מעניקה לבריטניה את המנדט
☐	חבר הלאומים מאשר את כתב המנדט

6 חלק ו' – כתיבה והבעת עמדה

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. הסבירו מה היה ייחודו של המנדט הבריטי על ארץ ישראל, והציגו פעולה אחת שסייעה לבניית הבית הלאומי ופעולה אחת שפגעה בו.

2. הכריעו: האם בריטניה קיימה את ההבטחה שבכתב המנדט? כתבו פסק דין מנומק של 3-4 משפטים, והתייחסו גם לטיעון נגדי.

כרטיס יציאה

מה היו שתי המשימות של בריטניה לפי כתב המנדט?

ציינו הגבלה אחת שנקבעה בספר הלבן של 1939.

כתבו במשפט אחד: בריטניה קיימה / לא קיימה / קיימה בחלקה את ההבטחה, כי...

איך הרגשתי בשיעור? 😕 😐 🙂 😀